

Groen en Heem Actueel

Nr.4, december 2019

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Oranje Nassaustraat 63, 5554 AE, Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Albert Aten en Lambert de Brouwer (redactieleden)

Agenda

25 december Kerstmis

01 januari Nieuwjaar

Over de activiteiten met:

- een ster* : meer informatie in dit nummer
- twee sterren** : wordt u nog over geïnformeerd.
- drie sterren*** : datum onder voorbehoud

Wist u dat...

... Groen en Heem deelnam aan de bijeenkomst Omgevingsvisie Valkenswaard Buitengebied;
... Weerderheem een inkijkje in archeologie heeft gegeven*;
... de Dommelsche Bierbrouwerij een gemeentelijk monument is geworden*;
... Scholengemeenschap Were Di samen met het IVN het project 'War against the processierups' heeft afgerond*;
... Groen en Heem in januari een excursie verzorgt naar de Sint-Petrus-Bandenkerk in Leende*;
... wij u een goed en gezond 2020 toewensen.

Van het Bestuur

Fijne feestdagen

Het bestuur van Groen en Heem Valkenswaard e.o. dankt u voor uw steun en medewerking in het afgelopen jaar en wenst u fijne feestdagen en een gezond en voorspoedig 2020!

Bijeenkomst Omgevingsvisie stakeholders

Om te komen tot een Omgevingsvisie voor heel Valkenswaard zijn door de gemeente 3 sessies georganiseerd. Sessies voor het buitengebied, voor ondernemers in het centrum en in de Schaapsloop en voor het maatschappelijk middenveld. Ook Groen en Heem was aanwezig om de natuur, het milieu ons cultuurhistorisch erfgoed een stem te geven.

Oproep contributie 2020

De contributie voor 2020 ad € 10 (partner gratis lid) kan al worden overgemaakt op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

Nieuws en actualiteiten

Weerderheem geeft inkijkje in archeologie

Weerderheem probeerde tijdens de archeologiedagen het verleden te laten herleven. Zaterdag 12 oktober verrichtte de heemkundekring archeologisch onderzoek op het buitenterrein van de voormalige sporthal aan de Amundsenstraat in Valkenswaard.

Die archeologische activiteit van de Valkenswaardse Heemkundekring Weerderheem trok aardig wat belangstellenden. De bezoekers konden kennismaken met de manier waarop met behulp van radarapparatuur een scan gemaakt werd van de ondergrond. De meeste belangstelling ging echter uit naar twee amateurarcheologen die verspreid over het terrein grondmonsters namen.

Voor radarspecialist Bas Verbeek was dat een logische keuze. „Met een op het oog weinig spectaculair apparaat rijd ik over het gebied dat in kaart gebracht wordt. Meer zien de mensen niet. Het resultaat van mijn werk komt pas over enkele weken.”

Het tweetal dat met een speciale grondboor het grondmonster nam, liet direct zien hoe de ondergrond er aan de Amundsenstraat er uitziet. Telkens werd een stukje grond van ongeveer vijftien centimeter naar bovengehaald. Elk boorresultaat werd keurig uitgelegd op een stuk plastic ter nadere bestudering. De boor ging tot maximaal twee meter diepte.

Het was voor het eerst dat de werkgroep archeologie van Weerderheem een dergelijk voor publiek toegankelijk onderzoek verrichtte.

De werkzaamheden vonden plaats op het terrein van de voormalige Amundsensporthal. Deze gaat binnenkort tegen de grond en het gehele terrein wordt voor woningbouw geschikt gemaakt.

Bron: Eindhovens Dagblad

Dommelsche Bierbrouwerij krijgt gemeentelijke monumentale status

Gemeente Valkenswaard heeft de monumentale status toegekend aan de Dommelsche Bierbrouwerij. Dit werd gisteren bekendgemaakt tijdens de viering van het 275 jarige jubileum van de brouwerij. Wethouder Geldens bevestigde een speciaal monumentenschildje aan de muur bij de ingang van de brouwerij en de gemeente plaatste een speciaal bankje voor de oude brouwzaal.

Burgemeester Ederveen: “ Als gemeente-bestuur zijn we bijzonder trots op de Dommelsche bierbrouwerij. Een historisch icoon, een brouwerij die al 275 jaar nauw is verbonden met Dommelen. Deze brouwerij is van oudsher van groot economisch belang voor onze Valkenswaardse gemeenschap. Niet alleen als werkgever, waar vele generaties met ziel en zaligheid hebben mogen werken, maar ook als gewaardeerde partner van diverse evenementen in onze gemeenschap.”

Op de foto zit de burgemeester op het bankje samen met de interim-directeur van de Dommelsche Bierbrouwerij, Bart Simonet.

Bron: Gemeente Valkenswaard

Stand van zaken Eurocircuit

In oktober heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan Eurocircuit NIET vastgesteld, hetgeen betekent dat er geen concreet zicht meer is op het legaliseren van activiteiten die nu in strijd zijn met het bestemmingsplan uit 1977 en met de milieuvergunningen uit 1993. Toch wordt er niet gehandhaafd.

Op 13 december stonden omwonenden, daarbij gesteund door Groen en Heem, opnieuw bij de Raad van State. De rechter noemde het “the continuing story”. Jarenlang hanteert de gemeente de “trukendoos” om maar tijd te rekken. En dat onder het mom van de complexiteit van het dossier. Het is helemaal niet zo complex, de vele gerechtelijke uitspraken hebben haarfijn aangetoond hoe het juridisch zit. Maar nee, een duur advocatenkantoor moet nu opnieuw de legale huidige situatie in beeld brengen. De illegale uitbreidingen van de afgelopen tientallen jaren legaliseren, zowel wat activiteiten als bebouwingen betreft, is niet zo eenvoudig gebleken. Onder andere de stikstofneerslag en fijnstofuitstoot zitten in de weg, het Leenderbos en de Malpie liggen te dicht bij de crossterreinen. Dat geldt ook voor de nieuwe woonwijk Lage Heide.

De provincie heeft recentelijk maatregelen aangekondigd vanwege het ontbreken van een verplichte vergunning Wet natuurbescherming. De gemeenteraad buigt zich in het voorjaar van 2020 over wat wenselijk is en hopelijk ook over wat wettelijk mogelijk is. Vraag daarbij is of het dan zal gaan om wat mogelijk gemaakt kan worden voor het commerciële verdienmodel van het bedrijf Eurocircuit met de vele “onderaannemers” of voor de verenigingen?

Project mezenkastjes in strijd tegen eikenprocessierups

De afgelopen weken waren diverse groepen 2e jaars leerlingen van Were Di 3 druk bezig met hun project ‘War against the processierups’. Zij maakten nestkastjes voor koolmezen in opdracht van de gemeente Valkenswaard en het IVN, afdeling Valkenswaard-Waalre. Deze kastjes zijn bedoeld om de bestrijding van de

eikenprocessierups op natuurlijke wijze aan te pakken.

Officiële overdracht mezenkastjes

Op 26 november was er een officieel moment bij Were Di om het project af te sluiten. Daarbij werden de koolmezenkastjes aan wethouders Theo Geldens (beheer openbare ruimte) en Mieke Theus (onderwijs) overhandigd. Ook een delegatie van het IVN was hierbij aanwezig.

Het winnende groepje dat een (zeer uitzonderlijke) 10 heeft behaald voor het project, heeft een presentatie gehouden voor de wethouders en IVN-leden. Die waren onder de indruk van de creativiteit en inzet van de leerlingen. Ook coördinerend docent Pim Staals van Were Di is enthousiast. De aangekondigde hulp van stathouders (=vluchtelingen met een verblijfsstatus) bij het project is nog niet helemaal uit de verf gekomen, door tijdelijke afwezigheid van hun coördinator. Zij worden alsnog betrokken in het vervolgetraject.

Vervolg

De gemeente gaat binnenkort een deel van de mezenkastjes ophangen op plekken waar we niet preventief mogen/kunnen spuiten tegen de eikenprocessierups. Het IVN biedt het overige deel aan aan particulieren. Inwoners die hier belangstelling voor hebben kunnen zich melden bij het IVN, bij de heer Gerrit Klitsie, via een mail naar: mgklitsie1947@kpnmail.nl

De 'afnemers' van de kastjes komen in een monitoringssysteem van het IVN en krijgen ook informatie over het schoonmaken van de huisjes en dergelijke.

Alle deelnemende partijen kijken heel positief terug op een bijzonder leerzaam en succesvol project en staan open voor een vervolg!

Bron: Website Gemeente Valkenswaard

Laatste fase herstel waterhuishouding Malpie

In 2018 zijn gemeente Valkenswaard en Natuurmonumenten, in samenwerking met Bosgroep Zuid Nederland, gestart met de uitvoering van maatregelen in het Dommeldal tussen Valkenswaard en Borkel.

Samen wordt gewerkt aan het herstellen van de waterhuishouding en het verbeteren van de natuurkwaliteit. Vanaf 22 november vinden de afrondende werkzaamheden binnen dit project plaats. De sloten die vorig jaar nog niet zijn aangepakt, komen nu aan de beurt. Het werk vindt vooral plaats in de bossen tussen de Malpieheide en de Dommel. Daarnaast staan kleinschalige werkzaamheden gepland op de heide zelf.

Water op de juiste plek

Het zijn de afrondende werkzaamheden binnen dit project. Alle maatregelen samen zorgen dat het water op de juiste plek komt én blijft. Zo zijn in de eerste fase de sloten die waardevol grondwater afvoerden minder diep gemaakt, waardoor het gebied nu minder snel verdroogt. Daarnaast zijn er doorsteken gecreëerd in de wal die langs de Dommel ligt. Zo blijft het water uit de Dommel na een overstroming niet op de graslandpercelen staan, maar kan het terug de beek in stromen. Fase één bleek een geslaagde start van het herstellen van de waterhuishouding en de natuurkwaliteit in het gebied. Het schone grondwater komt nu hoger te staan en is daardoor weer beschikbaar voor allerlei planten.

Waterlopen met belangrijke cultuurhistorische waarden

De komende tijd gaat men aan de slag met de waterlopen die belangrijke cultuurhistorische waarden hebben. Archeologisch adviesbureau RAAP adviseerde over de wijze waarop de realisatie van deze werkzaamheden het beste kan gebeuren.

Op basis van dat advies worden nu enkele sloten minder diep gemaakt of afgedamd, maar blijven ze vanuit cultuurhistorisch oogpunt wel zichtbaar in het landschap.

Bossen tussen Malpieheide en Dommel

Vorig jaar werd met name in het zuidelijk deel bij Borkel gewerkt. Nu gaan de machines aan het werk in de bossen tussen de Malpieheide en de Dommel. Daarnaast vinden er kleinschalige werkzaamheden plaats óp de heide zelf, waarbij de bodem wat open wordt gemaakt om zo meer structuur te creëren en de kieming van bijzondere heidesoorten te stimuleren.

De werkzaamheden duren naar verwachting ongeveer drie weken, dus tot half december.

Voor de financiering van dit project heeft de provincie Noord-Brabant subsidie beschikbaar gesteld in het kader van de Natura 2000/PAS.

Bron: Website Valkenswaard

Zware kritiek op functioneren Samen Sterk in Brabant: Toezicht in buitengebied is ‘lachertje’

Handhaving en toezicht in het Brabantse buitengebied schieten schromelijk tekort. Criminelen hebben er vrij spel. Onkunde regeert bij Samen Sterk in Brabant (SSiB), de organisatie die is belast met de veiligheid in het buitengebied. Dat stellen goed ingevoerde bronnen*, die de handhaving een ‘lachertje’ noemen. Ook richt de kritiek zich op de ondeskundige aansturing. Bovendien is er grote irritatie over dat SSiB ten onrechte zegt 24/7 in het buitengebied aanwezig te zijn en dat de organisatie successen claimt die op het

contto van partners komen. Daar komt nog eens bij dat er geldnood is.

Eerder dit jaar stopte de provincie voor 2019 en 2020 nog 2,7 miljoen extra in SSiB om de veiligheid in het Brabantse buitengebied te verbeteren. Daardoor kon het totaal aantal groene boa’s met negen worden uitgebreid naar zestien. Inmiddels zijn er daar nog dertien van over. Vanwege het gat op de begroting wordt de bezetting voorlopig niet op volle sterkte gebracht.

Veel bronnen vinden de miljoenen voor het SSiB ‘weggegooid geld’ zolang er bij die club niets verandert. Ze hadden verwacht dat dankzij het extra geld de criminaliteit in het buitengebied stevig aangepakt zou worden. „Nu kunnen hun boa’s niet veel meer dan rondjes rijden door het buitengebied. Verdachte situaties, waarbij ze mogelijk op criminelen stuiten, moeten ze uit de weg gaan. Het blijft bij signaleren en melding maken bij de politie. Maar dat kan iedereen die in het bos komt”, zeggen ze in gesprek met de onderzoeksredactie van deze krant.

[Bron: Eindhovens Dagblad](#)

Informatief

Nieuw perspectief voor watermolens aan de Dommel

Oude watermolens zijn niet alleen een toeristische trekpleister maar kunnen ook een wapen zijn in de strijd tegen de klimaatverandering, denkt de Molenstichting Noord-Brabant. Vijf iconische watermolens in Eindhoven, Nuenen en Valkenswaard zijn geselecteerd voor een proef.

Watermolens zijn niet langer alleen idyllische monumenten in het landschap, als het aan de Molenstichting Noord-Brabant ligt. Onderzoek dat de stichting liet uitvoeren, laat zien dat de watermolens ook andere kansen bieden. Vooral de molens in de regio Eindhoven gooien hoge ogen als het gaat om een terugkeer van het functioneel gebruik.

Erfgoed

„Watermolens staan nu mooi te wezen maar het zijn meer dan alleen prachtige historische gebouwen”, zegt voorzitter Fons Naterop van de Molenstichting Noord-Brabant. „ Het moet levend erfgoed worden”, zegt initiatiefneemster en adviseur Riet Meijer.

Als bewoner van de Hooydonkse Watermolen in Nuenen weet Meijer als geen ander wat de watermolen kan betekenen voor de natuur en het landschap. De stuwkracht van de watermolen kan worden gebruikt in droge én natte periodes. De molens kunnen een bijdrage leveren aan een hoger waterpeil, waardoor het landschap stroomopwaarts niet uitdroogt. In natte periodes is er bovendien ruimte voor waterberging. Met het onderzoek heeft de Molenstichting aangetoond hoe ver de invloed van de watermolens reikt in de Dommel vallei. De Collse Watermolen in Eindhoven heeft bijvoorbeeld invloed op een biotoop ter grootte van 176 hectare. „De reikwijdte heeft onze ogen geopend”, aldus Naterop.

Energieopwekking

Ook zeventien plaatsen waar watermolens zijn verdwenen, komen in beeld voor initiatieven. En behalve naar waterbeheer kijkt de stichting ook naar de kansen van energieopwekking door waterkracht. Met een plan voor de vijf watermolens (Hooydonk, Opwetten, Coll, Gennep en Venbergen) denkt de Molenstichting Noord-Brabant als een van de eersten aanspraak te kunnen maken op geld uit Den Haag dat beschikbaar is gesteld voor de zogenoemde Erfgoed Deal. Minister Ingrid van Engelshoven (Cultuur) heeft bijna 20 miljoen euro over voor projecten die historisch erfgoed inzetten voor hedendaagse problemen zoals wateroverlast, droogte en hitte. Het is de

bedoeling dat de regionale en/of lokale overheid het bedrag verdubbelt. Voor de watermolens in Eindhoven, Nuenen en Valkenswaard kijkt de Molenstichting naar de provincie en de betrokken gemeenten. Naterop: „We praten echt over miljoenen.”

De Molenstichting Noord-Brabant erkent dat watermolens geen gewicht in de schaal leggen als oplossing voor het klimaatprobleem. De voorzitter benadrukt wel de waarde van de symboliek. „Ons land is groot geworden door molens.”

[Bron: Eindhovens Dagblad](#)

Klimaatnoodtoestand

Het Europees Parlement heeft de klimaatnoodtoestand uitgeroepen. Niet om politieke redenen en niet voor de lol. Als er één Europees land is dat dit serieus moet nemen, is het wel het laaggelegen Nederland. Na ons de zondvloed, lijkt de Nederlandse overheid - helaas te denken. Want boze boeren en de economische ontwikkeling leggen meer gewicht in de schaal dan de vervuiling en de dreigende zeespiegelstijging.

Het voorstel voor bureaucratische maatregelen is veelzeggend. Door kleine natuurgebieden hun etiket van Natura 2000-gebied te ontnemen, wordt de vervuiling niet minder, maar hoeven we ons minder van deze boodschappers aan te trekken. Hoe kortzichtig kan een voorstel zijn? Die stijging van de zeespiegel? ‘Het zal onze tijd nog wel duren’. De bedroevende staat van grote delen van onze natuur? ‘We kunnen best zonder die plantjes en beestjes en ik zie nog zat groen.’ En als LTO-voorzitter Marc Calon zegt dat er wel degelijk een stikstofprobleem is, wordt hij door zijn achterban voor verrader uitgemaakt. Dit is het niveau van de discussie.

We wijzen op het pure eigenbelang van nu. Het lijkt nauwelijks enige nieuwsaarde te hebben dat alle fijnstof in de lucht ons leven nú al bekort, met gemiddeld negen maanden. In stedelijke gebieden met veel verkeer en in gebieden met veel intensieve veeteelt zelfs met een jaar. Stikstofdioxide en ammoniak

dragen in hoge mate bij aan alle fijnstof die we inademen. Hoezo geen stikstofprobleem? De landelijke overheid, provincies en gemeenten laten zich voornamelijk leiden door de economische belangen. Die "stakeholders" zijn kennelijk het belangrijkste. Alsof het geen

probleem is dat mensen enkele jaren van hun leven moeten inleveren.

Activiteiten

Begin 2020 in januari organiseren we een excursie naar de kerktoren van Leende.

De Sint-Petrus'-Bandenkerk in Leende is een laat-gotische kruisbasiliek met ingebouwde toren, die na de brand van 1699, ontstaan door blikseminslag, in 1714 weer opgebouwd is. De toren is bekroond met een blaasvormige bol die in de volksmond de 'Lindse Blaas' wordt genoemd. Dit karakteristieke beeld is al van verre zichtbaar. De toren werd hersteld in 1884, 1905 en 2001. Ze heeft vier klokken, die na de roof van de klokken door de bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog door nieuwe werden vervangen.

De toren wordt gesteund door vier overhoekse steunberen, waarvan een de functie van trappentoren heeft en wordt bekroond door een afzonderlijk spitsje. De toren is versierd door lisenen die de vlakken in spaarvelden verdelen, die afgesloten worden door natuurstenen driepasfriezen.

De west ingang is tijdens de restauratie van 1905 naar neogotische trant vernieuwd.

Nadere informatie zal binnenkort aan u worden medegedeeld door middel van een nieuwsflits.

Colofon

Groen en Heem Actueel is het twee maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Oranje Nassaustraat 63
5554 AE Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010
info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek

Redactieleden:

Albert Aten en Lambert de Brouwer

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de ledenadministratie:
info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2019 Groen en Heem
Valkenswaard e.o.